

Anete Ašmane

Tubas patriots

SARUNA AR RAIVI MĀGURU

Ikdienā tubu redzam simfoniskajā vai pūtēju orķestrī, varbūt vēl kādā svētku reizē, kad pūtēju kvintets spēlē fanfaras. Domājam, ka tas tik tāds liels metāla pūšaminstruments, kas spēlē zemu un skaļi. Ticiet – pēc sarunas ar Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra (LNSO) tubistu Raivi Māguru (1982) jums tā vairs neliksies! Aizrautība, ar kādu viņš izskaidro instrumenta paveidus, humors, ar kādu stāsta par savām gaitām, patiesā interese, ko izrāda par savas specialitātes pagātni, tagadni un nākotni, un pārliecinoši teiktais – man patiešām patīk pūst! – liek domāt, ka tuba ir kas vairāk, nekā mums līdz šim licies.

Anete Ašmane: Kā tu, mazs Kolkas zēns, iedomājies, ka gribi spēlēt tubu?

Raivis Māgurs: Tas stāsts nemaz nav tik interesants, kā varētu likties. Kolkā darbojās Viesturs Rērihs. Ja nebūtu viņa, pieļauju, ka es tagad te nemaz neatrastos. Viņš izveidoja nelielu pūtēju orķestri, kas ilgu laiku bija vienīgā ar mūziku saistītā aktivitāte Kolkā. Viesturs bija autoritāte, aicināja cilvēkus spēlēt. Es vēl joprojām nepazīstu daudz tādu cilvēku, kas būtu visstingrākais diriģents mēģinājuma laikā, bet vislabākais draugs pēc tam. Mans tēvs pie viņa orķestrī spēlēja trompeti un mani ņēma līdzi uz mēģinājumiem. Man vēl tagad acu priekšā ir skats, kā zāles stūri sēdēja Vilis un Fricis, divi tubisti, un es domāju, ka tas nu gan ir *cool* instruments. Kad orķestris rīkoja jaunu mūziķu uzņemšanu, es aizgāju. Man

liekas, Viesturs domāja, ka, ja jau mans tēvs spēlēja trompeti, tad es arī to gribēšu, bet es teicu, ka gribu tikai tubu. Varbūt esmu arī viens no retajiem, kas uzreiz spēlēja lielo tubu, nevis iesāka ar eifoniju vai kādu mazāka izmēra tubu. Man vēl ir bilde, kur esmu isāks par savu tubu. Pēc tam Kolkā nodibināja mūzikas skolu, un es mācījos pie Viestura, kurš tolaik mācīja pilnīgi visus metāla pūšaminstrumentus. Ja ne Viesturs, Kolkā mūzikas skolas nebūtu, tāpēc cepuri nost viņa priekšā. Viņš mums vadīja arī dziedāšanas ansambli, bet tas nu gan man nepatika. Man patīk, kad citi skaisti dzied, bet pats es no tā vienmēr muku un dariju jebko citu, lai tikai nebūtu jādzied.

AA: Tātad daudz spēlēji?

RM: To es neatceros! Viesturs stāsta, ka es daudz esot mācījies. Atceros, ka es spēlēju, jo man patika, bet, vai tas bija daudz, nezinu.

AA: Kad saprati, ka gribi kļūt par profesionālu mūziķi?

RM: Pabeidzu deviņo klasi, un bija tā, ka man skolā ļoti labi padevās matemātika. Varēju iet uz tuvāko vidusskolu Dundagā, bet biju jau pabraukājis uz vairākiem pūtēju konkursiem, kur man visai labi gāja. Tuba patika, bet nebija domas, ka ar to pelnīšu naudu. Es vispār tajā laikā ne par ko nedomāju kā par savu iespējamo darbu.

AA: Tev nebija sapņu profesijas?

RM: Man bija tikai viens sapnis – spēlēt Profesionālajā pūtēju orķestrī "Rīga". Tas ir vienīgais sapnis, kas man vispār bijis, un liels prieks, ka izdevās to piepildīt. Mācoties mūzikas skolā, man tas, protams, likās kaut kas pilnīgi neaizsniedzams un nerealizējams. Biju visai paškritisks un nemaz nedomāju, ka iestāšos Mediņos, bet mans skolotājs skaidri pateica – vai nu ej uz Mediņiem, vai ej mācies kaut ko citu. Tad nu es braucu uz Rīgu un stājos Mediņos. Man

kā tubistam bija viegli iestāties, biju vienīgais. Satraukums bija, bet es zināju, ka Dundagas vidusskolā tāpat mani paņems.

AA: Kādu instrumentu tu tolaik spēlēji?

RM: Tubu man iedeva Viesturs. Tajā laikā visi spēlēja t. s. "ļeņingradas", es arī. Nebija jau tik smalki un plaši kā tagad – kontrabastubas (lielās), kas ir *in B* vai *in C*, un basa tubas (mazās), kas ir *in Es* vai *in F* skaņojumā. Es gan domāju, ka cilvēki, ieraugot tubu, pēc skata isti nevar tās atšķirt. Neprasi man, kuras ir labākas, to es tā nevaru pateikt. Man pašam liekas, ka *B* tubas ir vairāk piemērotas krievu un Eiropas mūzikai, tās ir nedaudz tumšākas skaņējuma. *C* tubas vairāk der amerikāņu mūzikai, bet tas ir nosacīti. Man pašam ir 4/4 *C* tuba, kas skaitās vidēji liela. Es gribētu 6/4 tubu. Bet mums jau nav koncertzāļu, kur tādu instrumentu varētu spēlēt, man visu laiku liktu spēlēt klusāk un klusāk!

AA: Kas ir Vāgnera tubas un kāpēc tās parasti spēlē mežradznieki?

RM: Ai, tas jājautā Vāgneram! (*smejas*) Vizuāli Vāgnera tuba ir līdzīga nelielai tubai, bet citādi ar tubu mazs sakars. Ne tur mūsu piemutnis, ne tur... Vāgnera tubu taču ar kreiso roku spēlē, tāpat kā mežragu.

AA: Bet ir citi interesanti instrumenti, kas tev kā tubistam tomēr būtu jāspēlē.

RM: Tuba jau ir mūsdienu instruments. Pirms tam bija ofikleids un serpents, ko komponisti izmantoja kā basa instrumentus. Verdi un Pučīni izmantoja čimbaso, kas izskatās pēc liela, liela trombona. Skaņējums ļoti atšķiras, tāpēc arī mūsdienās prasa visu spēlēt ar oriģinālinstrumentiem. Nevar visu laist uz tubas, kaut arī tas būtu vienkāršāk. Vēl ir suzafons, ar ko vieglāk iet gājienos, jo to var aplikt sev apkārt. Atvere tam ir uz priekšu. Mēs, tubisti, gājienos parasti ejam beigās, un tad priekšējie mūs labāk dzird. Helikons ir precīzi tāds pats kā suzafons, tikai zvans tam ir uz sāniem. Nedomāju, ka no svara ir skaņa. Galvenais ir fiziskais apsvērumš – ejot gājienā, tos abus nav tik grūti nest.

AA: Atgriezāties pie tavām mācību gaitām. Kā tev veicās vidusskolā?

RM: Vidusskolā mācījos pie Gunāra Liča. Viņš bija normāls pedagogs. Ja tev viss sanāca, viņš netraucēja, ja nesanāca – nu, pats vainīgs. Tā es tur dzīvojos, spēlēt man patika.

AA: Arī Mediņos tā vienkārši dzīvojies, nedomājot par to, ka mūzika pamazām jau kļūst par tavu profesiju?

RM: Iestāšanās Mediņos, man liekas, bija pagrieziena punkts, kad sapratu, ka tiešām to daru, jo spēlēju un vingrinājos katru dienu. Nekam citam arī gandrīz vairs nebija laika. Matemātika laikam bija mans rezerves plāns – ja nu kaut kas noies greizi ar mūziku, vismaz būs matemātika.

Bet es tev varu pateikt, kas man sabojāja domu par to, ka es varētu kļūt par mūziķi. Tā bija Jāņa Retenā atbraukšana no Luksemburgas! Tagad to atceros ar smaidu – vidusskolas beigšanas eksāmenā visi lika man deviņi vai desmit, bet viņš – seši. Iestājos akadēmijā un biju viņa pirmais students. Pirmā kursa otrajā pusgadā aizbraucu uz Holandi *Erasmus* apmaiņas programmā. Tad man arī visa profesionalitāte sākās pie profesora Josta Smita (*Joost Smith*). Pirms tam biju jau pusgadu ar Jāni strādājis, un Smits teica, ka man ir izaugsmes iespējas, bet... Un tas ir viens no dažiem manas dzīves lielajiem "bet"! Sekoja trīs mēneši, kas bija tikai ar specialitāti saistīti un psiholoģiski ļoti grūti. Pabeidzot Mediņos, tev tomēr jau ir zināms līmenis, ko tu spēj nospēlēt, nolasīt no lapas, bet tur es pat divas skaņas pēc kārtas nevarēju nospēlēt!

AA: Kā – aizbrauci uz Holandi un pēkšņi vairs nemācēji spēlēt?

RM: Jā, tas atkritiens bija milzīgs, jo pedagogs nomainīja visu manu spēles aparātu. Šādās reizēs nav tā, ka man viss uzreiz pielec. Man tas iet lēniem, pamatīgiem soļiem. Tu nevari iedomāties, cik bieži tolaik bija tā, ka es stāvu trīsošām rokām un gribu to tubu iemest stūrī, nevaru vairs izturēt, jo vienkārši nesanāk. Tad, kad sanāca pareizi nospēlēt vienu skaņu, es varēju stundu to skaņu pūst, jo man patika. (*smejas*) Bet tad saproti, ka tā ir tikai viena skaņa, progress ir tik lēns, klāt vēl viss pirmās mīlestības laiks, ballītes, viss tur tā maisās... Viegli nebija, tas likās kā pasaules gals!

AA: Tātad Latvijā tev tehniskā ziņā viss bija iemācīts nepareizi?

RM: Jā, bet Latvijā jau isti nebija tubas skolas. Atgriezās Retenais un ieviesa skolu. Visi tubisti tagad ir spēlējoši mūziķi, es aizeju uz Mediņiem un skatos ar skaudību. Tādas programmas, kādas tagad spēlē vidusskolas tubisti, – tādas man vispār sapņos nerādījās. Negribu pavisam noliegt to, kas bija pirms tam, bet skaidrs ir tas, ka patstāvīga tubas skola pie mums ienāca ar Jāni [Reteno], un tā arī pašlaik ir vienīgā Latvijā. Kādam pret to var būt iebildumi, bet man šī skola patik, jo, pateicoties tai, esmu ticis tik tālu. Gan jau kaut ko nozīmēja arī mana neatlaidība, bet tagad pateikt Jānim, ka tas nav viņa darbs, – nē, to es nevaru!

AA: Pēc Holandes ar citu attieksmi pievērsies mācībām?

RM: Redzi, es atbraucu no Holandes, un tad bija otrs svarīgais "bet"! Tu pati zini, kā jaunībā ir ar ballītēm un visu pārējo... Nevar teikt, ka, atbraucot atpakaļ, vairs nespēlēju, bet noteikti spēlēju mazāk, nekā Holandē. Darba man mūzikas jomā nebija, vajadzēja strādāt un pelnīt naudu, no kā dzīvot. Abi ar istabas biedru, tagad džeza pianistu Ritvaru Garozu aizgājām strādāt uz *Rimi*. Viņš gan ātri saprata, ka viņam to nevajag, bet man tas bija tīri finansiāls jautājums. Es gan nevienā brīdī nenozēloju to, ka tur strādāju, jo veikalā pavadītais laiks man cilvēciskā ziņā devis lielu pieredzi.

Lūk, un tad pienāca audzēkņu vakars. Neilgu laiku pirms tam aizgāju uz nodarbību, kaut ko tur spēlēju, kaut kā tas arī skaņēja, bet nekas dižs nebija. Retenais pateica, kur skaļāk, kur klusāk, bet runāja diezgan maz. Stundas beigās viņš prasa, vai varam rīt sarunāt tikšanos, bet man nākamajā dienā jāstrādā veikalā, nav variantu. Un tad bija viņa slavenais teksts: "Klausies, bet varbūt tev jāiet uz *Rimi*? Varbūt tā ir tā lieta, kas tev tiešām sanāk un patik?"

Es toreiz viņam neko neteicu, bet nozvērējos, ka šos vārdus vairs negribu dzirdēt. Nākamajā dienā uzrakstīju veikalā atlūgumu un sāku spēlēt astoņas stundas dienā. Tas brīdis bija kā duncis mugurā, kas man lika savākties un saprast, ko es patiesībā gribu darīt. Spēlēju un domāju – ja man galīgi nesanāks, uz *Rimi* vienmēr varēšu aiziet. Bet tagad es vairs nevaru iedomāties, kā ir dzīvot bez tubas. Aizbraucu uz laukiem un nevaru pat vienu dienu nespēlēt! Man dažreiz prasa, kāpēc es to daru un kāpēc man tas vajadzīgs. Es vienmēr atbildu – tāpēc, ka man tas patik! Kad man vairs tas nepatiks, es to nedarišu. Neesmu pasaules labākais tubists, bet dažreiz liekas, ka spēlēt man patik vairāk, nekā viņiem visiem kopā.

AA: Kad piepildījās tavs sapnis?

RM: Man liekas, ka PPO "Rīga" sāku spēlēt akadēmijas pēdējā kursā. Divi kolēģi aizgāja uz policijas orķestri, un tad nu es tiku "Rīgā". Spēlēju daudz, bet negāja viegli. Jo tu vairāk spēlē, jo vairāk saproti, ko vēl nevari. Īpaši tad, ja neesmu laiciņu spēlējis, kritiens atpakaļ ir visai liels. Es arī vasarā nekad neņemu garas brīvdienas, ne ilgāk par nedēļu, jo – ja paņemšu brīvas divas nedēļas, paies divi mēneši, kamēr tikšu atpakaļ formā. Aizbraucot uz Kolku, zvanu Viesturam – viņš zina, ka no rītiem iešu spēlēt, un ielaiž mani mūzikas skolā. Varbūt tas ir tīri psiholoģiski, ka man bail aizmirst to pareizo sajūtu.

AA: Strādāji orķestrī "Rīga" un radās jauni sapņi?

RM: Pirmajā gadā sajūta bija visai sirreāla. Iedomājies – tavs sapnis piepildās. Bet tad nāk moments, kas jebkurā Latvijas orķestrī tevi agri vai vēlū atsīt realitātē, – algas. Pūtēju orķestris man ļoti patika, apkārt bija forši cilvēki, labs kolektīvs. Ja gribas augt, tad, protams, jāspēr nākamais solis uz simfonisko orķestri, bet pūtēju orķestrī man tiešām patika. Es no turienes aizgāju, kad uzvarēju konkursā un dabūju vietu LNSO. Mēs toreiz konkursā bijām seši septiņi cilvēki, un tubas specialitātē tas nav maz. Varbūt palīdzēja tas, ka man atkal bija rezerves variants, – ja netikšu, palikšu strādāt pūtēju orķestrī. Bija kolēģi, kam darba nebija, un, ja tu ej uz pilnu banku, satraukums ir lielāks.

AA: Tagad vari salīdzināt, kāda ir tubas loma pūtēju orķestrī un kāda – simfoniskajā orķestrī.

RM: Atšķirība ir ļoti liela. Pūtēju orķestrī tuba ir kā kontrabass, kas spēlē visu laiku. Tas ir visa orķestra bass, pamats. Simfoniskajā orķestrī tuba ir soloinstruments vai kādas konkrētas grupas bass. Rihardam Štrausam tuba ir mežragu grupas bass, krievu mūzikā tā vairāk

ir trombonu grupas pamats. Bet tubu izmanto arī kā solobalsi. Nav mums tādi solo uz piecdesmit taktīm kā flautām, bet kaut kas jau ir.

AA: Operas orķestri neesi vēlējies spēlēt?

RM: Ja tu man piedāvātu tur pāris nedēļu pastrādāt, es varētu pa istam atbildēt. Nevar teikt, ka esmu ekstāzē tajā bedrē spēlēt, bet opernieki saka, ka tieši tas ir tas labākais. Neesot uzspēlētās skatuves atmosfēras.

AA: Esmu novērojis, ka uz skatuves tu jūties visai brīvi.

RM: Jā, tu jau man esi teikusi, ka es dažreiz par ātru sāku pārspriest notikušo ar kolēģiem, bet tāds es esmu. Kad beidzas koncerts, ir baigā emociju gūzma, un es to laižu ārā. Nav jau tā, ka es aprunātu onkuli ceturtajā rindā. Kādam pasaku, ka tā vai cita vieta labi izdevās. Tā ir kā cieņas izrādīšana vienam pret otru, arī tā mūsu sarokošanās. Man dažreiz nepatīk, ja kāds kritiķis uzsver, ka kādam kaut kas koncertā nav sanācis. Mans skatījums vienmēr ir tāds – neviens jau neiet uz skatuves ar domu šoreiz nospēlēt slikti. Neviens no mūsu mūziķiem neiet uz skatuves ar domu, ka tagad spēlēs pustonī zemāk. Visi vienmēr grib, lai šī ir tā labā reize. Neviens nezina, kas tajā brīdī notiek, un kaut kas gadīties var arī labākajiem. Tā sajūta jau katram pašam pēc tam ir ļoti slihta, un lai es vēl viņam teiktu – vecīt, kā tu šitā varēji? Nejūtos augstāks par kolēģi, lai to pārņemtu, esam līdzvērtīgi, jo kaut kad sliktā reize var pienākt arī man. Protams, var runāt par limeni, dažreiz vairāk jāpaspēlē, dažreiz morāli vairāk jāsapatavojas. Visi nevar būt izcili, bet visi pilnīgi noteikti ļoti cenšas.

AA: Vai, strādājot orķestrī, neiestājas patikama, bet tomēr rutina?

RM: (*ilgi domā*) Kaut kāda rutīna ir, bet... Mēs vienreiz ar brāli runājām (man abi brāļi ir inženieri). Viņš teica, ka varbūt man arī vajag atrastu kādu normālu darbu. Zini kā, tādu normālu darbu! (*smejas*) Es teicu, ka vienmēr zināšu, kāda sajūta ir strādāt birojā, bet viņš nekad nezina, kā ir būt uz skatuves. Protams, ir programmas, kas man patīk mazāk. Te es atkal atceros vārdus, ko dzirdēju no Retenā, – kad tu esi profesionāls mūziķis un tev par to maksā naudu, tad tev nevar nepatikt! Bet ir arī programmas, kur man šermuļi pār muguru skrien un tādos brīžos es atkal saprotu, kāpēc to daru.

AA: Kāda mūzika tevi visvairāk sajūsmina?

RM: Man patīk krievu komponisti. Šostakovičs, Stravinskis, Čaikovskis. Tur ir spēks, kas rauj nost jumtu.

AA: Mūzika, kur nav tubas, tevi nesaista?

RM: Isti nē. Es varu klausīties Mocartu, bet nu... Es patiesībā neesmu tāds liels mūzikas klausītājs, jo man jau ikdienā pietiek. Visu nedēļu iet uz mēģinājumiem, piektdienā nospēlēt koncertu un sestdienā vēl iet klausīties kaut ko citu, – tā es nevaru. Protams, ja pie mums atbrauc izcili mūziķi, es aizeju, bet tas tīri profesionāli. Iet uz koncertiem tikai tāpēc, ka jāiet, es nevaru, tad es labāk aizbraucu uz Kolkū zāgēt malku, no tā es vairāk atpūšos. Atgriežoties pie rutīnas – zini, kad tā sākās? Kad pabeidzu maģistrantūru un tikai strādāju simfoniskajā orķestrī. Un es varu pateikt, kāpēc iestājos vēlreiz maģistrantūrā kameransambļa klasē, jo tu man noteikti to jautāsi. Tāpēc, ka, tikai spēlējot orķestrī, es vienā brīdī pazaudēju mērķi, kāpēc to daru. Viss jau ir kārtībā, esmu LNSO tubists, bet ko tālāk? Ir visādi projekti, nesen pavasarī arī bija LNSO Brass koncerts, par ko man liels prieks.

Bet, zini, pēdējā laikā man gribas arī solo spēlēt. Kad mācījos akadēmijā, man likās, ka baigais solists nekad nebūšu, un man nemaz to negribējās. Gan jau, ka nebūšu, bet tagad man gribas nedaudz arī to. Pavasarī ar Jāni [Reteno] un viņa studentiem bijām Luksemburgā, un viņš piedāvāja iespēju uzspēlēt. Tur bija ļoti draņķīga koncertmeistare, jaunie puiši teica, ka ar tādu nespēlēs. Spēlēja jau, protams, bet čikstēja un nepārtraukti sūdzējās. Es gan domāju, ka pieredzei tas noder, jo tu nekad nevari zināt, kur nonāksi un ar ko tev trāpīsies kopā spēlēt. Neviens jau nevērtē koncertmeistari, savas kļūdas nedrīkstī novēlēt uz viņu. Domāju par tiem puišiem, kam studiju gados vajadzētu gribēt spēlēt visur, kur vien iespējams, bet viņi, izrādās, negrib. Viņi ir tubisti, nākamie dalībnieki konkursos un uz orķestru vietām, bet kā tad viņi norūdis raksturu, ja ne šādi? Kad ir garastāvoklis, tad spēlēs, bet, kad nav, nespēlēs? Ja tu esi profesionālis, spēlē kad un ko vajag. Un nečiksti par to! (*smejas*)

AA: Vai, mācoties atkal akadēmijā, vēl aizvien atklāj ko jaunu?

RM: Es tagad spēlēju tubu kvartetā, bet man sāk gribēties spēlēt arī ar stīgām. Izspēlēju duetā vienu skaņdarbu ar čellisti Dianu Ozoliņu, un man tas likās ļoti interesanti. Tāda veida mūziku vēl neesmu apguvis, ansamblī, kur būtu metāla pušaminstrumenti un stīgas, nav arī ļoti izplatīti. Priecājos, ka Diana, ko uzskatu par mākslinieci ar lielo burtu, piekrita kopā paspēlēt, un viņai bija interesanti, arī viņa uzzināja ko jaunu.

AA: Varbūt kļūdos, taču domāju, ka cilvēku priekšstats tuba ir orķestra vai pūtēju ansambļa pamatīgais bass, nevis virtuozs solo-instruments vai pielāgoties spējīgs kameramūzikas instruments.

RM: Malacis ir Kaspars Šmits, kas aizgāja uz televīzijas šovu [“Radīti mūzikai”] un parādīja, ko tuba īsti var! Viņš parādīja Latvijai, kas ir tuba. Tas, protams, bija ļoti atbildīgi. Ja viņš kļūdītos, tas mūsu specialitātei gan nenāktu par labu. (*smejas*)

AA: Tavuprāt, tuba tagad ir izreklamēta un bērni mūzikas skolās vairs negribēs mācīties klavieres, flautu vai vijoli, bet tubu?

RM: Es ceru! Nu jau kādu laiku mēs arī ar tubu kvartetu *Magic 4* braucam pa Latviju un koncertējam. To pienesumu var redzēt – Jānim Retenajam sāk parādīties audzēkņi no Rēzeknes, Balviem, vēl dažām spēcīgākām mūzikas skolām. Mēs tur aizbraucam, un jaunieši saprot, ka tuba nav tikai instruments, kas var spēlēt pum-pum-pum. Koncertos esam spēlējuši gan pārlikumus no “Burvju flautas”, gan rokgrupas *Queen* dziesmu apdares. Mūsu repertuārā ir viss, sākot ar Mocartu un beidzot ar džezu, tango un smago metālu. Ir arī oriģinālmūzika, un tas viss kopā veido ļoti plašu un daudzveidīgu repertuāru.

AA: Izklusās, ka tevi aizrauj idejas ar pedagoģisku ievirzi. Esi arī sācis strādāt akadēmijā.

RM: Pedagoģiskais ceļš man patīk, ja tas, kam es tās zināšanas dodu, grib tās ņemt. Ar bērniem gan es negribētu strādāt, bet ne jau tāpēc, ka man viņi nepatīktu. Vienkārši ir grūti viņiem paskaidrot to, kas man šķiet pašsaprotams. Piemēram, gammas. Lai tās iemācītos, ir vienkārši jāpaspēžas un tās jāiemācās. Bet, ja cilvēks to

nesaprot ar desmito reizi, es viņam nevaru palīdzēt. Tad es vairs arī neredzu jēgu strādāt ar viņu. Ja viņš nav gatavs ieguldīt savu darbu, lai tad labāk dara kaut ko citu. Man ir bijusi saskarsme ar cilvēku, kurš akadēmijā mācās par maksu, bet neko nedara. Neko! Es viņam teicu: "Tu pēc četriem gadiem pabeigsi akadēmiju, būsi nekonkurētspējīgs, un tev būs milzīgs kredīts, kas jāatmaksā. Labāk būtu gājis un par to naudu Banku augstskolā mācīties. Ja arī būsi sliktā līmenī, kaut kādu darbu jau dabūsi." Mūzikā vajag tikai vislabākos! Vai vismaz mūziķus konkurētspējīgā līmenī. Bet, ja tu spēlē pusotru stundu dienā, par kādu konkurētspēju mēs varam runāt? Es pusotru stundu tikai iespēļos! Pēc tam kādas četras stundas jāspēlē etides un vingrinājumi, un tad, ja neesi pārāk noguris, kādu stundiņu var paspēlēt skaņdarbus. Ja tev nav pamatu, nekāda muzikalitāte tevi neglābs.

AA: Ir jau arī uzskats, ka tehniskas nepilnības var piedot izcilas muzikalitātes gadījumā.

RM: Ja tu esi orķestrī, man liekas, ka labāk būt tehniski precīzam. Tur tev ir laiks un vieta, kurā jābūt precīzam. Orķestra tubai dažreiz visā skaņdarbā tikai viena skaņa jānospēlē, un, ja tu to nospēlē nepareizi, esi kļūdiņies par simt procentiem. Citiem instrumentiem tā nav, bet tubai ir! Piemēram, kad jānospēlē tikai pēdējā nots. Man tā ir bijis – sēžu visu skaņdarbu, gaidu tās beigas, ņemu tubu, bet – viss, skaņdarbs jau beidzies, esmu nokavējis. Citreiz tu sēdi un klausies, cik skaista mūzika, pēc tam paskaties uz kolēģiem trombonistiem, kas smaida, un saproti, ka esi savu vienīgo vietu palaidis garām. Koncertos tā gadās ļoti, ļoti reti, tur ir lielāka koncentrēšanās, bet mēģinājumos tā ik pa laikam sanāk. Skaidrs jau, ka tehniskajai varēšanai un muzikalitātei jābūt vienotai. Nemuzikāls mūziķis nevienam nav vajadzīgs, lai viņš labāk dara kaut ko citu. Ja tu runā par sīkām tehniskām neprecizitātēm konkrētā brīdī, tās, protams, var piedot. Bet, lai cik muzikāls cilvēks būtu, ja viņš deviņas no desmit skaņām nospēlē garām, nevienam viņa muzikalitāte nebūs vajadzīga.

AA: Ja tubisti tagad kļuvuši tik aktīvi, jājautā, vai jums ir pieejams pietiekami plašs oriģinālmūzikas repertuārs?

RM: Tagad ir. Pirms tam spēlējām trombona skaņdarbu pārlikumus. Es, piemēram, Medīnu pabeidzu ar Rimska-Korsakova Otro koncertu trombonam... Tikko bija sabrukusi Padomju Savienība, un tubistiem bija kādi divi trīs skaņdarbi – Gubaiduļiņas, [Alekseja] Ļebedeva un Vona-Viljamsa, ko gandrīz neviens Latvijā nevarēja nospēlēt. Bet vispār – toreiz, kad mācījos, nebija tā, ka mani ļoti interesētu repertuāra jautājums – ko deva, to arī spēlēju. Protams, to skaisto mūziku, ko tagad spēlē, es būtu gribējis jau vidusskolā spēlēt, bet bija tas, kas bija, un neviens man nejautāja – patik vai nepatik.

AA: Vai Latvijas tubistiem izdevies izveidot starptautiskus kontaktus?

RM: Jā, mēs savā starpā komunicējam. Mums jau vēl ir, kur augt, jo, iedomājies, mums tubas skola ir desmit vai piecpadsmit gadu veca, bet Luksemburgā vai Holandē tā izveidojās jau pirms septiņdesmit gadiem. Padomju Savienībā tubistu galvenās mācību vietas bija Pēterburga un Lietuva, kur ir tāds [Leonards] Ulēvičus. Tas nedaudz sāp...

AA: Nav bijusi doma braukt strādāt citur, kur tradīcijas senākas, algas lielākas un iespēju vairāk?

RM: Nē, nē, es nekur nebraukšu! Saki, ko gribi, bet es esmu patriots, un man tā mūsu nācija tomēr patīk, neskatoties ne uz ko. Holandē man bija visgrūtākais laiks, tāpēc ka apkārt nebija latviešu. Un tagad atvaļinājumā labāk aizbraucu uz Kolku, nekā uz Spāniju! Varbūt citur būtu vieglāk, bet es labāk palikšu te un darišu to, kas man patīk, neskatoties uz grūtībām. Gan jau sabiedrība ar laiku sapratīs, ka mūziķi nav jāsalīdzina ar ugunsdzēsējiem vai inženieriem, kas iegūst profesiju un pēc tam tikai strādā. Kurš inženieris atnāk no darba un mājās vakarā vēl trenējas vilkt taisnu līniju? Bet mēs trenējamies to līniju vilkt katru dienu. Ja vienu dienu to nedarīsi, nākamajā jau trīcēs rokas. Ja cilvēki sapratīs to atšķirību, atrisināsies mūsu profesijas finansiālā puse, un attieksmes un novērtējuma ziņā viss būs kārtībā! 🌟

ALEKSANDRS VAMPILOVS PROVINCES ANEKDOTES

LOMĀS:

ANDRIS KEIŠS ĢIRTS KRŪMIŅŠ
VARIS PIŅĪS IVETA POLE
ELITA KĻAVIŅA VAI
REGĪNA RAZUMA
GATIS GĀGA IVARS KRASTS
JANA ČIVŽELE

REŽISORS:

BORISS FRUMINS

MĀKSLINIECE:

MONIKA PORMALE

PIRMIZRĀDE:

1. OKTOBRĪ

JAUNĀ RĪGAS TEĀTRA

LIELAJĀ ZĀLĒ

Kases tālrunis: 67280765
Skolēniem, pilna laika studentiem un pensionāriem: 30% atlaide
Lāčplēša iela 25 www.jrt.lv

